

Вместе с тем, говоря о неоспоримых преимуществах медиатехнологий при обучении языку, необходимо также учитывать и ряд возможных побочных явлений при использовании их в учебном процессе. Это, прежде всего, чрезмерное использование наглядности (демонстрация теоретического материала на компьютере) может привести к дисгармонии в развитии конкретного и абстрактного мышления. Кроме того, система мультимедиа на занятии не должна восприниматься как развлекательный момент. Наконец, несмотря на то, что компьютер освобождает преподавателя от рутинной работы (проверка тетрадей, предъявление материала), его роль в организации учебного процесса по-прежнему должна оставаться главной.

В целом же использование новых медиаобразовательных технологий при языковой подготовке в значительной степени помогает реализовывать переориентацию на индивидуально-дифференцированный подход, обеспечивает оптимизацию учебного процесса, повышает его результативность, ориентирует на творческую деятельность студента и самого преподавателя.

Список основных источников

1. Васянович, Г. П. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід / Г. П. Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – № 2. – С. 11–21.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm. – Дата доступу: 12.03.2016.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат [и др.]. – М. : Академия, 2001. – 272 с.

УДК 37.001.12/.18:004

Г. С. Гінкул

*Мішково-Погорілівська санаторна школа-інтернат I–III ступені
в Миколаївській обласній раді (Україна)*

МОДЕЛЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ В УМОВАХ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ (на прикладі Мішково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату Миколаївської Обласної Ради)

В статті автор актуалізує необхідність впровадження медіаосвіти в загальноосвітніх навчальних закладах інтернатного типу. Описано практичну реалізацію спеціально розробленої моделі впровадження медіаосвіти в Мішково-Погорілівській школі-інтернаті. Вказано труднощі реалізації моделі та заплановані заходи щодо продовження роботи.

Модель впровадження медіаосвіти в умовах інтернатного закладу (на прикладі Мешково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату Ніколаєвської обласної ради)

В статті автор актуалізує необхідність впровадження медіаосвіти в загальноосвітніх навчальних закладах інтернатного типу. Описано практичне впровадження спеціально розробленої моделі впровадження медіаосвіти в Мешково-Погорілівській школі-інтернаті. Вказано труднощі впровадження моделі та заплановані заходи на продовження роботи.

The model of introduction of media education in terms of boarding schools (on the example of Mishkovo-Pogorilivska comprehensive sanatorium boarding school of the Nikolaev Regional Council)

In the article the author actualizes the necessity of implementation of media education in the curriculum of educational institutions of boarding type. A practical implementation of a specially developed model of implementation of media education in Mishkovo-Pogorilivska boarding school is described. The challenges of implementing the model and planned measures for continuation the work are specified.

Сьогодні медіа потужно й суперечливо впливають на освіту підростаючого покоління, часто перетворюючись на провідний чинник його соціалізації, стихійного соціального навчання. Відтак, постає гостра потреба в розвитку медіаосвіти, одне з головних завдань якої полягає в запобіганні вразливості людини до медіанасильства і медіаманіпуляцій, втечі від реальності в лабіринти віртуального світу, поширенню медіа залежностей [2].

Соціально шкідливі інформаційні впливи особливо небезпечні для дітей-сиріт та категорій дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. У цих умовах медіаосвіта відіграє стратегічну роль у вихованні молоді, формуванні української ідентичності, активної життєвої позиції, є одним з головних чинників наближення змісту освіти до потреб повсякденного життя людини.

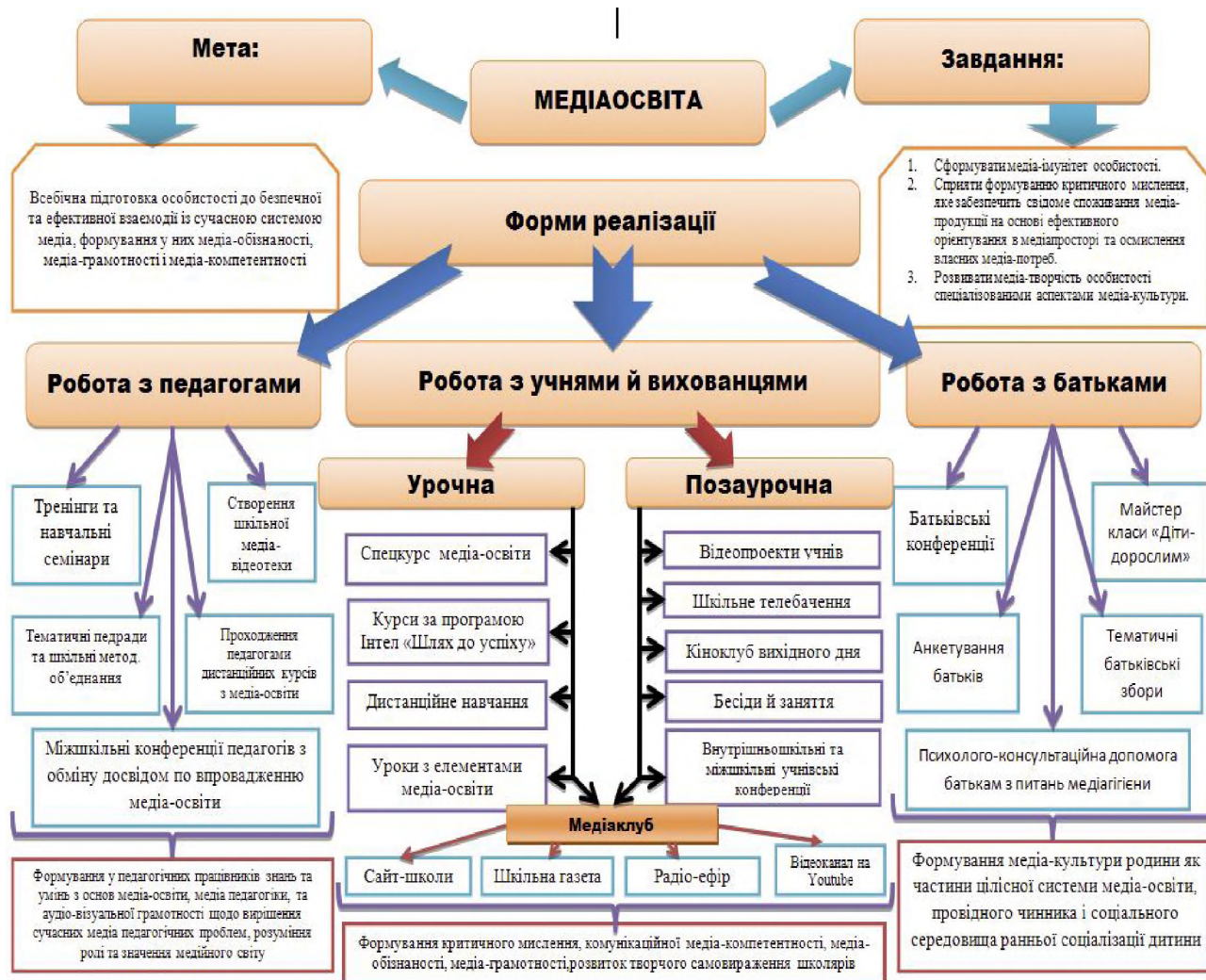
В рамках всеукраїнського експерименту з впровадження медіа-освіти в загальноосвітніх закладах для перевірки ефективності вітчизняної соціально-психологічної моделі шкільної медіаосвіти, координації зусиль науковців та педагогів-ініціаторів для експериментального розширення медіаосвітніх практик на всіх ступенях шкільного навчання та формування позитивної громадської думки населення України, щодо необхідності впровадження медіаосвіти як підготовки дитини до ефективною взаємодії зі світом сучасних медіа, була розроблена модель впровадження медіаосвіти в Мешково-Погорілівській санаторній школі-інтернаті I-III ступенів Миколаївської обласної ради [1] (рисунок).

Специфіка шкіл-інтернатів вимагала розробити таку модель впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес, яка б стала одним з провідних чинників соціалізації дитини, сприяла всебічній підготовці особистості вихо-

ванців до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формувала медіаобізнаність, медіаграмотність і медіакомпетентність.

Головними завданнями реалізації моделі медіаосвіти в умовах навчально-виховного процесу інтернатного закладу відповідно до Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція від 2016 р.) є формування:

- медіаінформаційної грамотності;
- медіа імунітету особистості;
- критичного мислення, як запоруки свідомого споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб;
- спеціалізованих аспектів медіа культури;
- здатності до медіа творчості [3].

Модель впровадження медіаосвіти в Мішково-Погорілівській санаторній школі-інтернаті

Особливості, структура та режим навчального закладу визначила такі напрями реалізації моделі: робота з педагогами, робота з учнями й вихованцями, робота з батьками.

З метою формування у педагогічних працівників знань та умінь з основ медіаосвіти, медіапедагогіки, та аудіо-візуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіа педагогічних проблем, розуміння ролі та значення медійного світу було проведено ряд заходів:

- Тренінг для вчителів «Формування медіа культури учня в умовах класно-урочної системи»;
- Лекція з вчителями та вихователями на тему: «Виклики та загрози сучасного інформаційного світу, або навіщо оцінювати медіапродукти»;
- Виступ на Всеукраїнській конференції на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти «Медіаосвіта, як напрямок випереджаючої освіти» на тему «Модель впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес Мішково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи інтернату»;
- Виступ на методичному об'єднанні «Використання елементів медіаосвіти на уроках історії та правознавства»;
- Тренінг для вихователів «Формування медіакультури особистості у виховному процесі»;
- Тренінг «Формування у педагогічних працівників знань з основ медіа засобами Microsoft Power Point та Publisher».

Пост на тему «Досвід використання засобів ІКТ в навчанні історії (Робота з персональним сайтом)» на сторінках Мережевого щоденника вчителів історії Миколаївської області – <http://historymoippo.blogspot.com/2015/09/blog-post.html>

Семинар–тренінг для вчителів історії Жовтневого району «Участь в мережевій педагогічній спільноті як форма самоосвітньої діяльності вчителя»

В перспективі планується проведення на базі школи конференцій для педагогів шкіл-інтернатів з обміну досвідом по впровадженню медіаосвіти.

Вагомим результатом на шляху розуміння ролі та значення медійного світу в педагогічній діяльності стало створення та наповнення структурованого сайту школи (<http://mpinterschool.at.ua>).

Формування критичного мислення, комунікаційної медіакомпетентності, медіаграмотності, розвиток творчого самовираження вихованців школи-інтернату проводиться в двох напрямках: урочному та позаурочному.

Робота з учнями й вихованцями школи-інтернату

Урочна форма діяльності		
Заходи	Зміст роботи	Результати роботи
Впровадження спец-курсу «Медіграмотність особистості».	Розробка навчальної програми викладання спец-курсу, враховуючи специфіку навчального закладу.	Розроблено авторську програму учителя В.С. Гінкул «Практична медіакультура».
Курси за програмою Intel «Шлях до успіху».	Проведення для школярів старшої ланки курсів, що дозволяють опанувати комп'ютерною грамотністю, навчитися критично мислити і співпрацювати в команді.	Викладання курсу «Комп'ютерні технології» в рамках міжнародної освітньої програми «Intel» «Шлях до успіху».

Урочна форма діяльності		
Заходи	Зміст роботи	Результати роботи
Дистанційне навчання.	Надання учням можливості самостійно отримувати необхідні знання, користуючись різними інформаційними ресурсами.	Спільнота вчителів та учнів М-Погорілівської санаторної школи-інтернату Миколаївської обласної ради та Первомайського НВК «ЗОШ I-II ступенів-колегіум» «Історія. 10 клас». Спільнота вчителів та учнів М-Погорілівської санаторної школи-інтернату Миколаївської обласної ради та Первомайського НВК «ЗОШ I-II ступенів-колегіум» «Дискусійний клуб. 11 клас». Блог-рефлексія учнів 10-го класу. Робота з персональним сайтом на уроках та в позаурочний час, організація роботи з обдарованими дітьми за допомогою персональних сайтів учителів історії та правознавства Гінкул Г.С. (http://historyschool.ucoz.ru) та Гінкул В.С. (http://historyteacher.at.ua).

Урочна форма діяльності		
Заходи	Зміст роботи	Результати роботи
Уроки з елементами медіаосвіти.	Впровадження способів ефективного використання медіа у навчальному процесі: обробка традиційних завдань у спеціальній формі (робота з текстами, підготовка повідомлень, доповідей, аналіз інформації, розробка опорних схем і малюнків, мультимедійних презентацій); організація навчальної діяльності з електронними словниками, енциклопедіями, інтернет-порталами; використання дослідницької.	<p><i>Серія уроків з використанням медіаосвітних технологій:</i></p> <p>Історія України, 9 клас – урок узагальнення. Захист творчих проєктів з теми «Культурне життя в українських землях наприкінці XVIII – у 1-й половині XIX ст.» (групова робота над створенням газет, буклетів, презентацій. Використання можливостей стандартного пакету <i>Microsoft</i> у навчанні історії) (Гінкул Г.С.)</p> <p>Історія України, 8 клас – урок узагальнення на тему «Від чого залежить оцінка історичної особистості. Іван Мазепа» (пошуково-дослідницька робота учнів з наступним створенням публікації (програма <i>Microsoft Publisher</i>). Робота над проблемними питаннями теми з метою формування критичного мислення учнів на основі використання різних джерел інформації (матеріалів ЗМІ, літописів, погляди істориків, сучасників І. Мазепи, літературів тощо) (Гінкул Г.С.)</p> <p>Всесвітня історія, 9 клас – інтегрований урок (англійська мова, всесвітня історія) на тему «Велика Британія в 50–60-х рр.</p>
	Методики (самостійний пошук медіаінформації учнями та її критичний аналіз).	<p>XIX ст.» Робота над проєктами, що мають на меті створення інформаційних буклетів з окреслених проблемних питань. Використання в ході дослідження матеріалів Національного архіву Великої Британії та Національної бібліотеки Великої Британії, матеріалів BBC. Порівняння отриманих результатів з матеріалами, вміщеними в підручнику з Всесвітньої історії 9-го класу (Гінкул Г.С.)</p> <p>Історія України, 8 клас – комбінований урок «Роль особистості в історії – гетьман І. Мазепа». Створення учнями відеоматеріалів на основі збору інтерв'ю в середовищі шкільної громади (Гінкул Г.С.)</p> <p>Інформатика. День безпечного інтернету (вчитель інформатики Романченко О.В.)</p> <p>Екологія. Перегляд та обговорення документального фільму Яна Артюса-Бертрана</p>

Урочна форма діяльності		
Заходи	Зміст роботи	Результати роботи
		<p>«Дім – побачення з планетою» (5-11 класи). Фільм демонструє красу планети Земля і наслідки руйнувань, здійснені діяльністю людини. Шрами, спричинені Промисловим виробництвом, наслідками війн, екологічних катастроф, розкривають реальну ситуацію на планеті. (учитель фізики та екології Ворчакова Т.М.).</p> <p>Всесвітня історія, 9 клас – створення короткометражних історичних фільмів учнями до теми «Британське володарювання в Індії» (вчитель історії Гінкул Г.С.).</p> <p>Українська література, правознавство (практичний курс) – бінарний урок на тему «Урок-суд очима сучасників: чи був справедливим вирок жінці-покритці тогочасного суспільства (за поемою Т.Г. Шевченка «Катерина»)»?». Зйомка відодоказу для судового засідання (сцена – вигнання Катерини з дому з підбором декорацій, костюмів, відповідного фрагменту поеми «Катерина» для досягнення поставленої мети (демонстрація суворих звичаїв суспільства XIX ст.)) (учитель укр. літ. Корчева Т.І., учитель правознавства Гінкул Г.С.).</p>
Позаурочна форма діяльності		
Відеопроєкти учнів	Зйомка учнями відеороликів на різні теми з метою виховання медіа грамотності та формування медіакомпетентностей.	
Шкільне телебачення.	Впровадження проєкту «Шкільне телебачення», як можливість максимального розкриття творчого потенціалу вихованцями. Робота над створенням телевізійних програм, дозволяє проявити себе оптимальним чином індивідуально або в групі, спробувати свої сили в самому широкому спектрі людської діяльності – від гуманітарного до технічного. І показати публічно результати своєї роботи.	
Кіноклуб вихідного дня.	Трансляція дітям відеороликів та кіно-, мультиплікаційні фільми з метою формування у них медіакультури.	
Бесіди, виховні години, години спілкування.	Включення в план виховної роботи заходів з формування медіакомпетентностей.	
Внутрішньошкільні та міжшкільні учнівські конференції.	Проведення конференцій з розгляду актуальних питань медіаграмотності особистості в умовах навчально-виховного процесу, обміну досвідом.	

Формування медіакультури родини, як частини цілісної системи медіаосвіти, провідного чинника ранньої соціалізації дитини, відбувається через впровадження медіаосвіти в родинне середовище [4, с. 344–348]. В даному напрямку проведена така робота:

- Виступ на загальношкільних батьківських зборах «Медіаграмотність батьків, як чинник ранньої соціалізації дитини» (В.С. Гінкул).

- Батьківський всеобуч «Безпека дітей в мережі Інтернет» (В.С. Гінкул).

Реалізуючи описану модель, слід відзначити ряд труднощів, які виникли на практиці:

- Відсутність посібників та підручників адаптованих для школярів різних вікових груп.

- Застаріле матеріально-технічне забезпечення школи.

- Відсутність практичних та методичних рекомендацій з викладання основ медіаграмотності.

- Відсутність фінансування для розширення форм роботи медіаосвітнього спрямування, в школі в тому числі і позакласної (з метою створення фото, радіо, кіно, телестудії, шкільної преси).

Проте, важливо виділити і позитивні моменти, конкретні результати впровадження медіаосвітньої моделі:

- Створено та наповнено шкільний сайт.

- Сформовано стійку мотивацію учителів та вихователів, які підтримують ідею медіаосвіти підростаючого покоління, що стимулює до продовження експерименту.

- Проведено заходи з формування практичних вмінь педагогів у напрямку використання ІКТ.

- Продовжується вивчення курсу «Медіакультура» у 10–11 класі, набуто трирічний досвід.

- Запроваджено проведення інтегрованих уроків навчальних предметів інваріантної частини навчального плану з елементами медіаосвіти в старшій та середній ланці.

- Організовано навчання батьків та проведено позакласні заходи з медіаосвіти.

Розроблено авторську програму Гінкула В.С. «Практична медіакультура», яка передбачає формування теоретичної бази знань учнів з основ медіаграмотності, практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформацією, отриманою з медіаджерел, у тому числі з урахуванням використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденній практичній, зокрема навчально-пізнавальній, діяльності учнів та їхньому міжособистісному

спілкуванні; започаткування основ їхньої медіакультури, вираження себе в сучасному медіапросторі.

Однією з перспективних складових роботи з учнями й вихованцями по впровадженню моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес Мішково-Погорілівської ЗОСШ-інтернату – це створення шкільного медіаклубу, що включає в себе випуск шкільної газети, організацію роботи радіо, створення відеоканалу на Youtube. Відповідно до цього заплановано:

- Створити шкільний Медіацентр, забезпечений необхідним технічним обладнанням.
- Продовжити запровадження вивчення варіативного курсу медіаграмотності.
- Поглибити інтеграцію медіаосвіти з шкільними предметами інваріативної частини навчального плану, в тому числі і у молодшій школі (2–4 класи).
- Продовжити залучення до позакласної роботи батьків з питань медіаосвіти.
- Участь у спільних проектах експериментальних навчальних закладів області, налагодження творчої співпраці з учителями медіа культури.
- Розпочати випуск електронного/друкованого бюлетеня школи.

Отже, робота в напрямку медіаосвіти підростаючого покоління в умовах інтернатних закладів потребує особливої ретельної уваги та зусиль з боку педагогічного колективу, що забезпечить адекватну соціальну адаптацію учнівської молоді до викликів сучасного інформаційного світу.

Список основних джерел

1. Гінкул, В. С. Модель впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес (на прикладі Мішково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату) / В. С. Гінкул // Філософсько-теоретичні та практико-зорієнтовані аспекти випереджаючої освіти для сталого розвитку : матеріали ІІ всеукраїнської наук. конф., м. Дніпропетровськ, 5 грудня 2013 р. / наук. ред. О. Є. Висоцька. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2014. – Ч. II. – С. 150–152.
2. Гнатюк, С. Сучасний розвиток Національного медіасередовища в Україні (аудіовізуальні ЗМІ) [Електронний ресурс] / С. Гнатюк. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/November/12.htm>. – Дата доступу: 12.03.2016.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/. – Дата доступу: 12.03.2016.
4. Стерденко, С. М. Роль семьи в формировании медиакультуры подростковой / С. М. Стерденко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. Филология. Социальная коммуникация. – 2008. – Т. 21 (60), № 1. – С. 344–348.